

MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE I IZVOZ

Za Hrvatsku udругu izvoznika – HIZ

Izvještaj o ključnim globalnim makroekonomskim kretanjima i
projekcijama referentnih institucija pripremila je

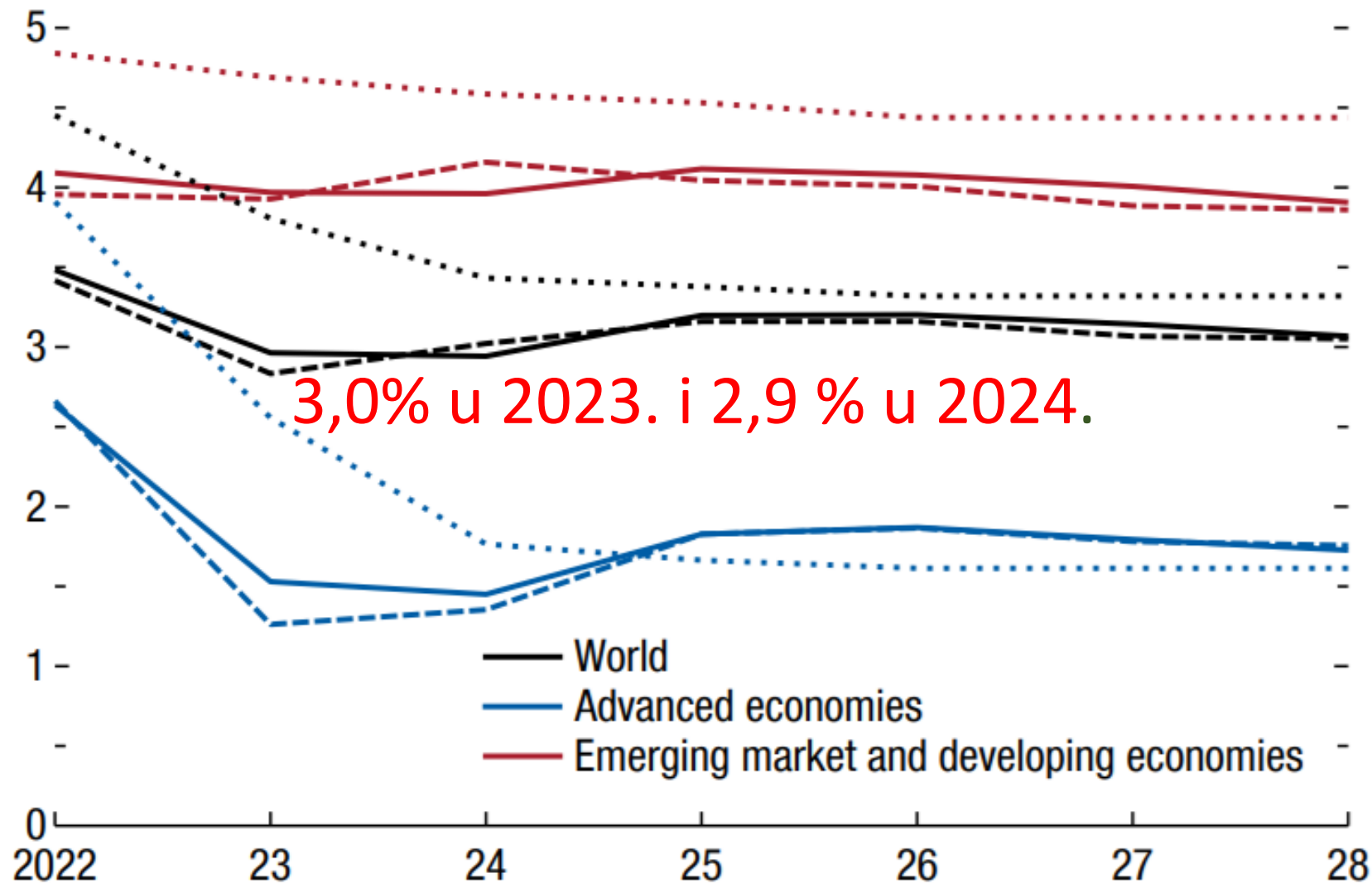
Prof. dr. sc. Marijana Ivanov

28. studeni 2023.

- Globalni gospodarski rast i zaposlenost i dalje su **otporni na snižavanje** uz relativno niske stope rasta svjetskog BDP-a: **3,0% u 2023. i 2,9 % u 2024.**, ali što je **ispod predpandemijskog prosjeka** od 3,8% za razdoblje 2000.-2019.
- u naprednim ekonomijama svega 1,5% u 2023. i 1,4% u 2024.
- Više od 80% svjetskih ekonomija bilježi **slabije gospodarske perspektive nego prije 15 godina** (prije globalne financijske krize) – **uz usporavanje rasta ukupne faktorske produktivnosti**
- Trećina **usporavanja rasta BDP-a per capita** u razvijenim zemljama posljedica je nepovoljnih demografskih trendova (**starenja stanovništva**)
- **Generator rasta u naprednim ekonomijama sve manje je industrija, a sve više uslužni i administrativni sektori**
- **Monetarno zatezanje se nastavlja**, usporedno s očekivanjem intenzivnije **fiskalne konsolidacije (nižih deficita) u razvijenim ekonomijama u 2024.**

PROJEKCIJE STABILNOG ALI NISKOGR RASTA SVJETSKOG BDP-A

Napredne ekonomije vs zemlje u razvoju

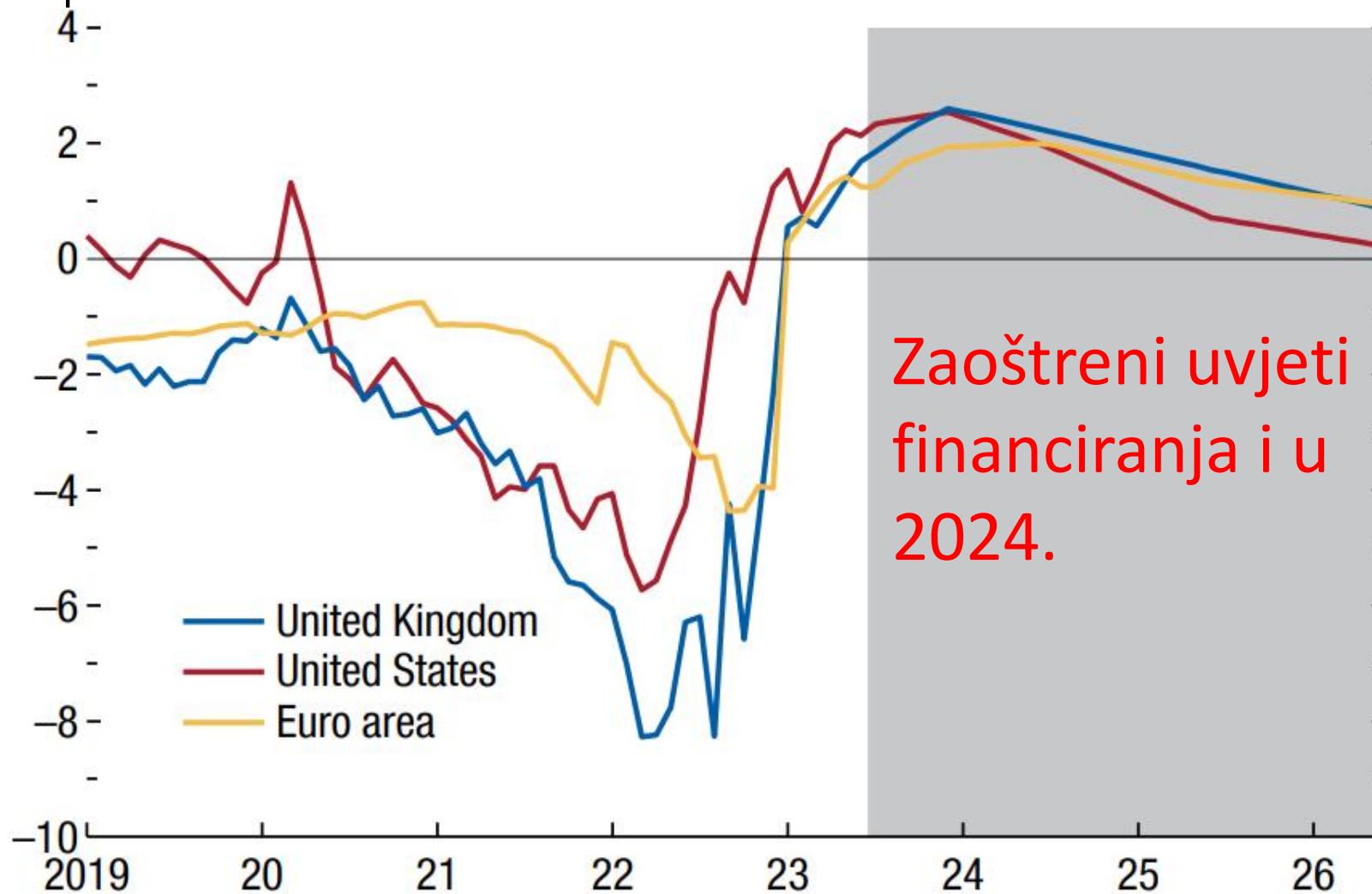

Pune linije su projekcije MMF iz listopada 2023. Isprekidane linije us projekcije iz 2023., a istočkane linije projekcije iz siječnja 2022.

Izvor slike:
MMF, listopad 2023

Razlika realne referentne kamatne stope* i realne prirodne kamatne stope

u postotnim poenima

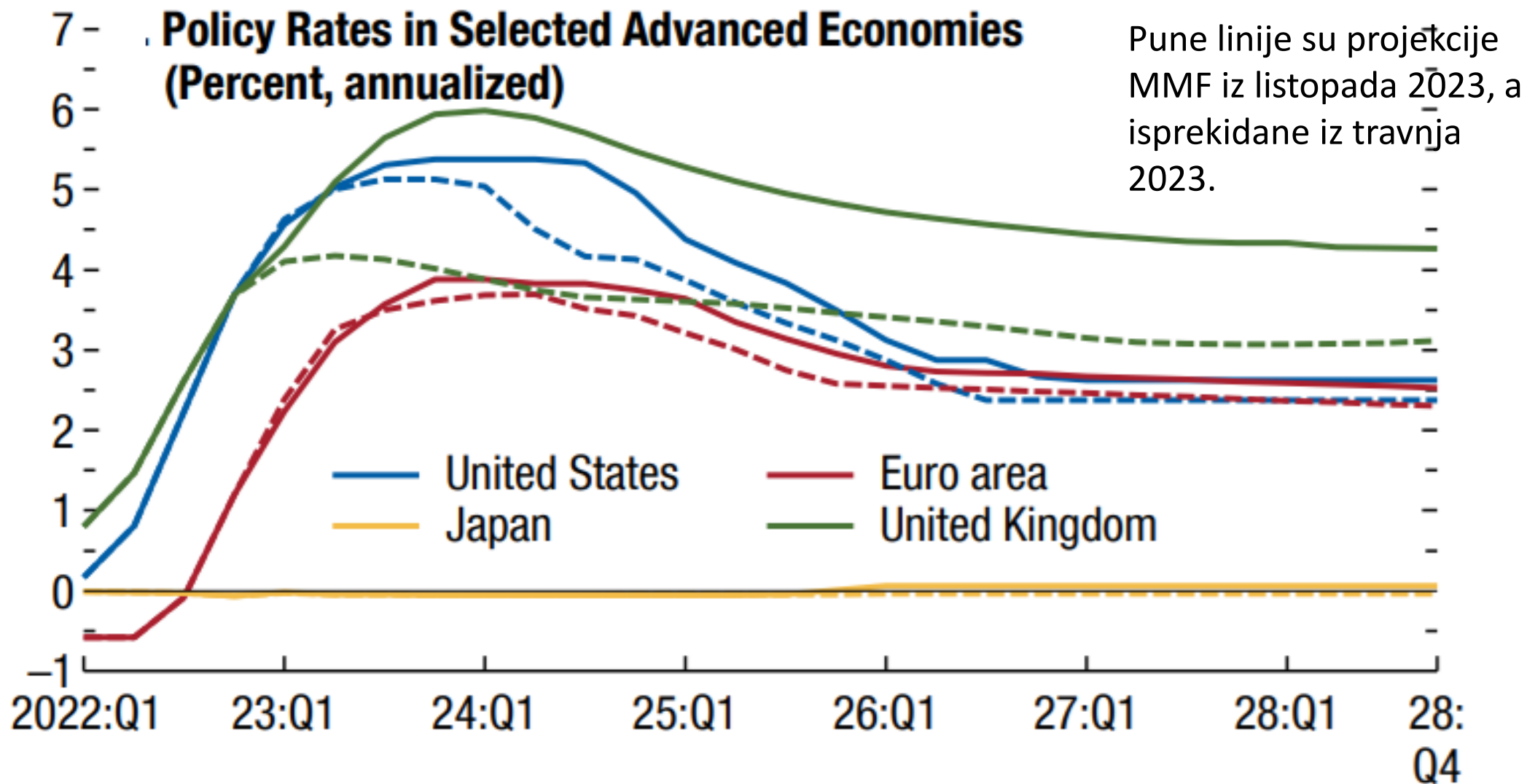

* Referentna kamatna stopa središnje banke minus inflatorna očekivanja

Zaoštreni uvjeti financiranja i u 2024.

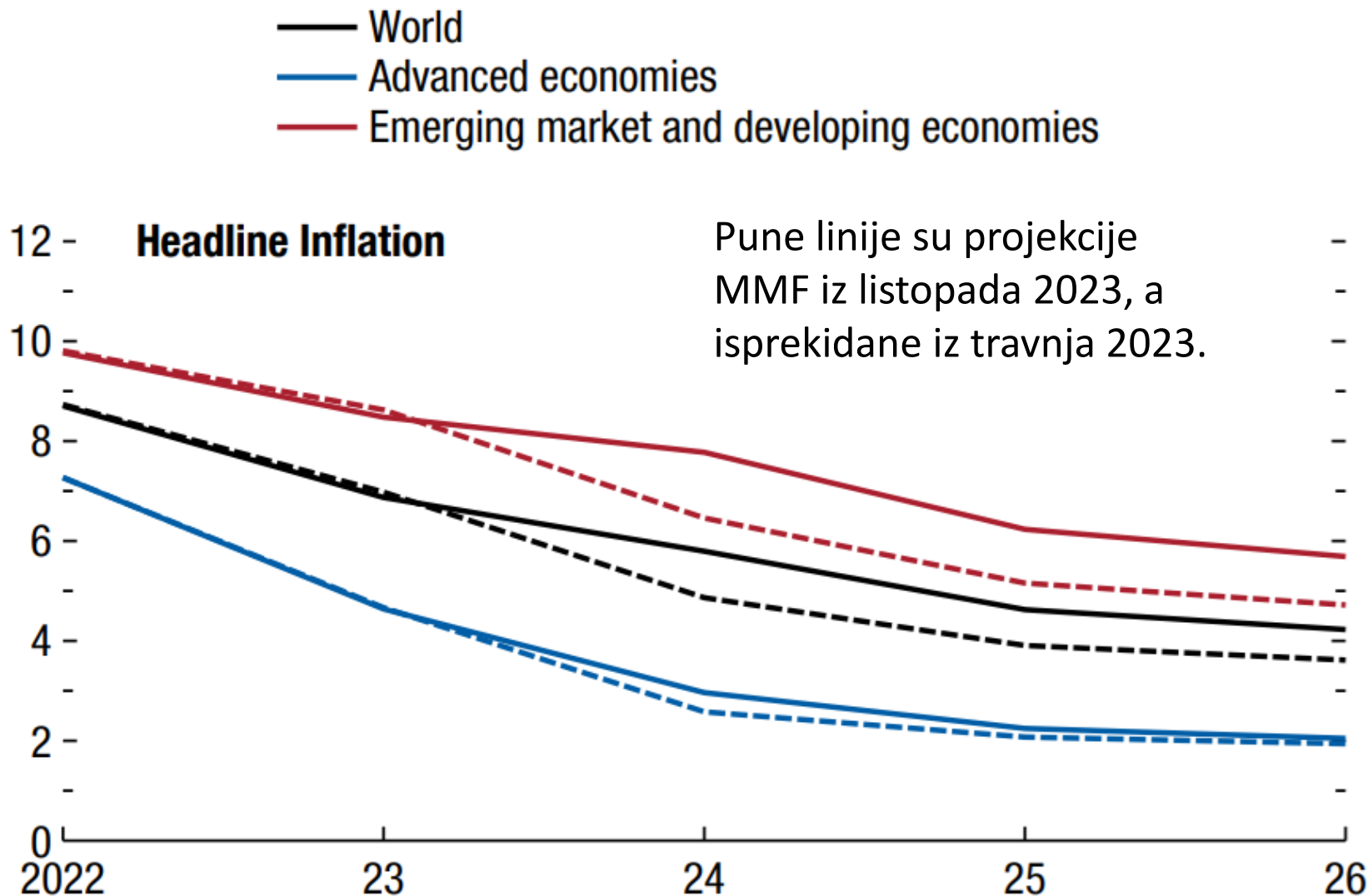
Izvor slike: MMF, listopad 2023

Referentne kamatne stope središnjih banaka - projekcije

Izvor slike: MMF, listopad 2023

Iako su stope inflacije sve niže ...

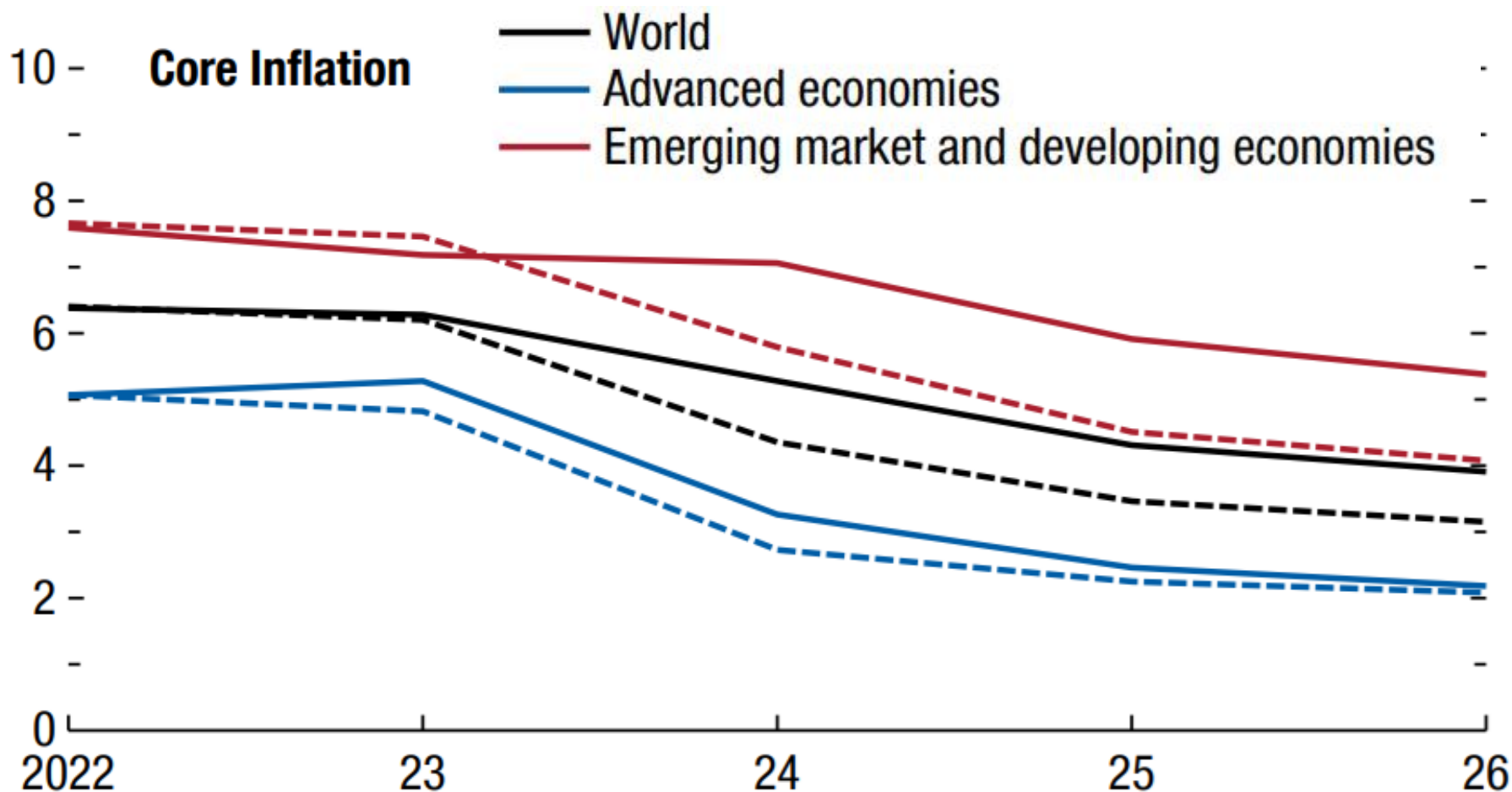
.... pod trendom pada svjetskih cijena energenata i sirovina - zbog slabijih investicija i usporavanja rasta potražnje

(pri čemu su u zemljama niskog dohotka i dalje dvoznamenkaste)

Izvor slike:
MMF, listopad 2023

.... Temeljna inflacija* je i dalje visoka

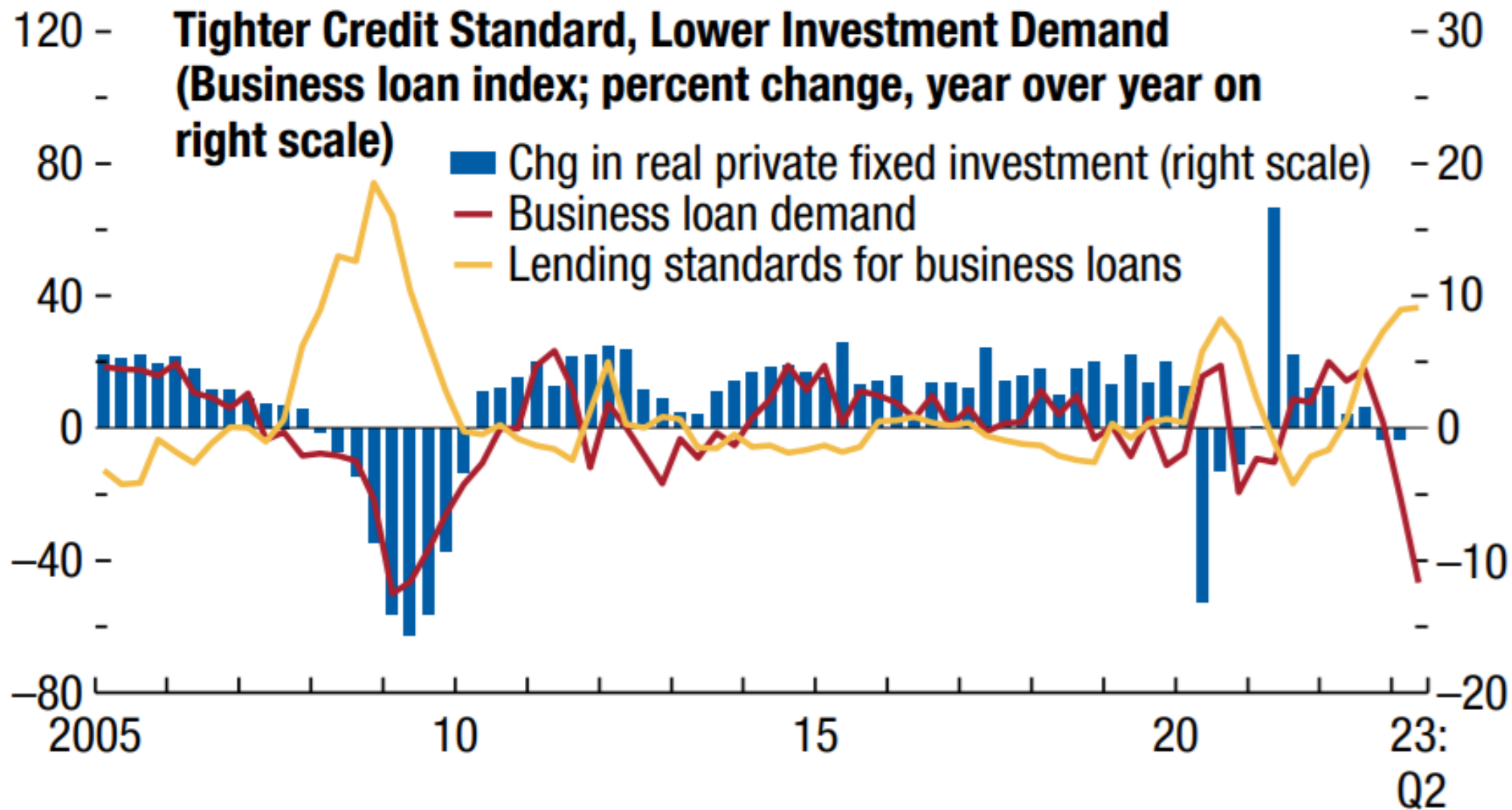
* Kad se izuzmu volatilne cijene hrane i energije.

Pune linije su projekcije MMF iz listopada 2023, a isprekidane iz travnja 2023.

Izvor slike:
MMF, listopad 2023

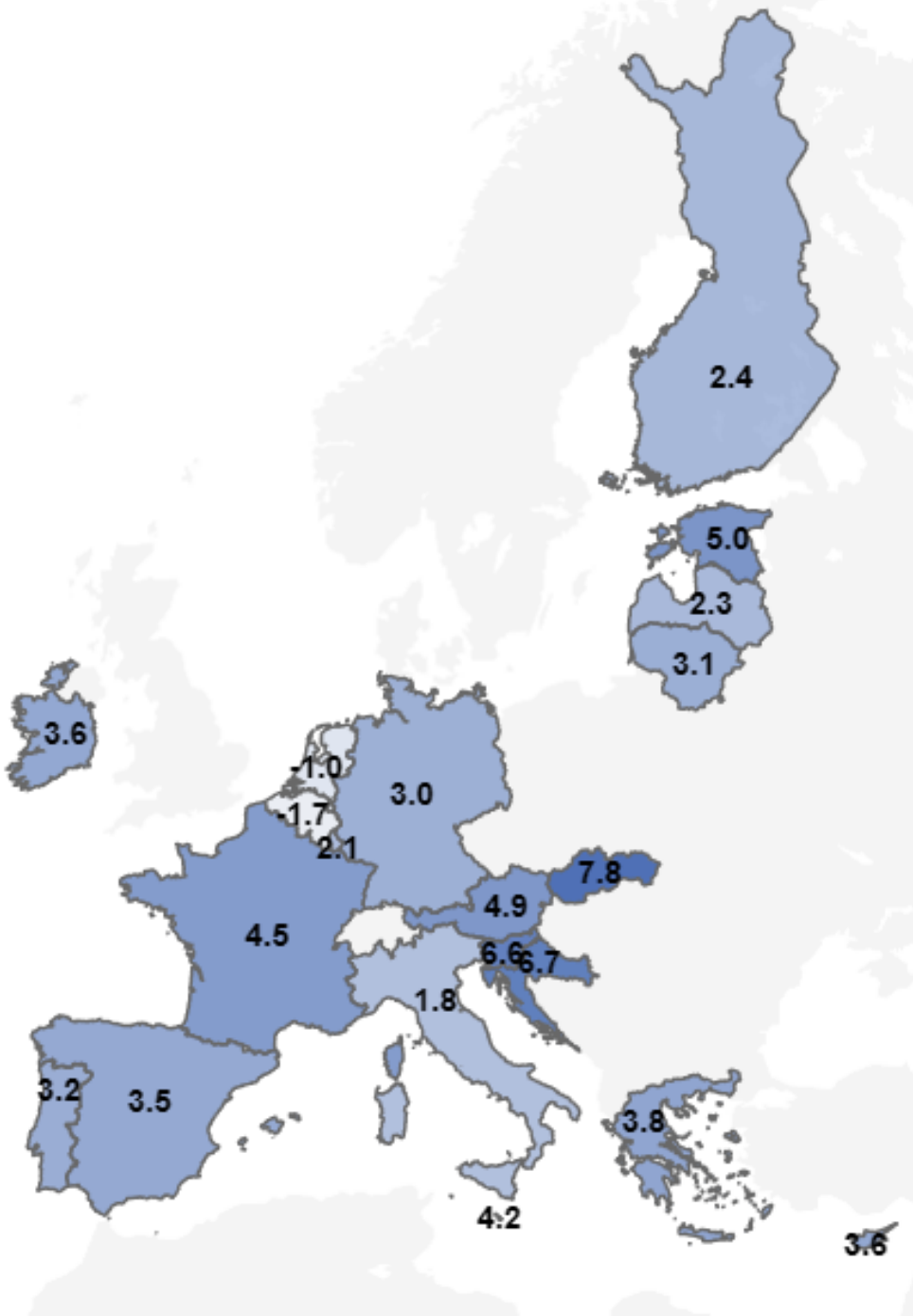
Investicije i uvjeti kreditiranja - SAD i Europodručje

Izvor slike: MMF, listopad 2023

Inflacija u europodručju

HICP inflation in the **euro area** decreased to **2.9%** in **October 2023** compared to **4.3%** in September 2023

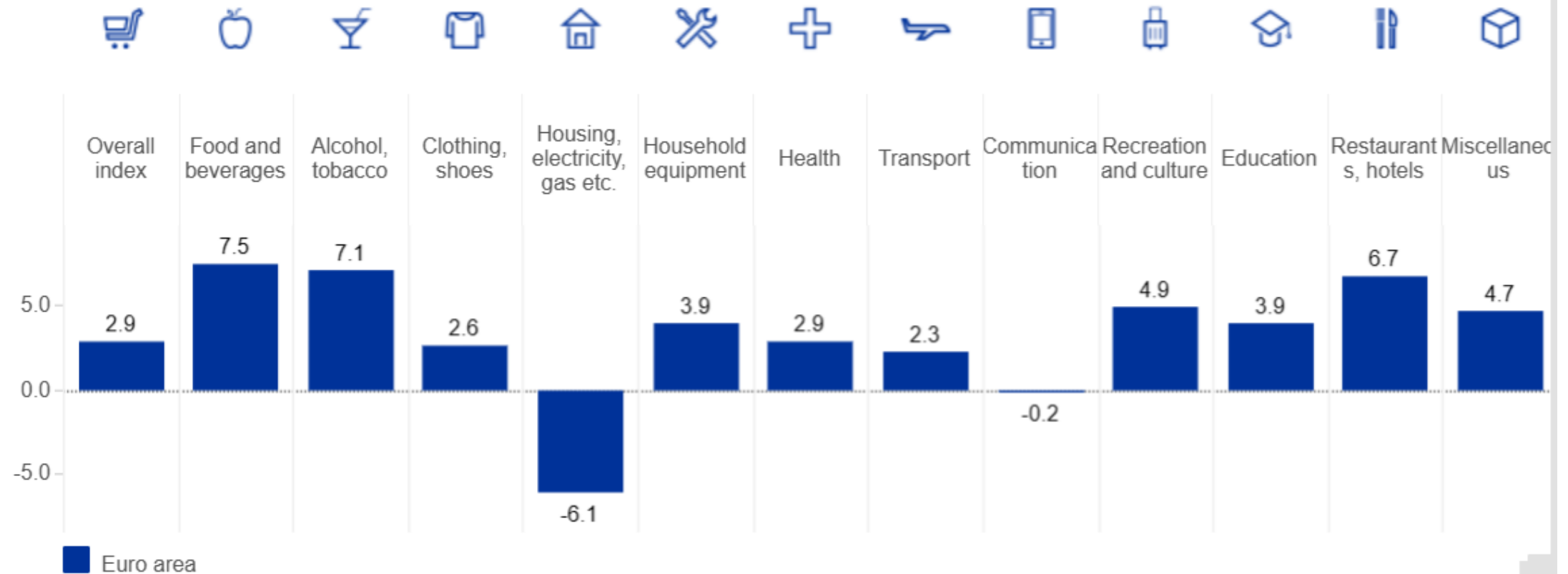
	Euro area	Lowest Belgium	Highest Slovakia
October 2023	2.9	-1.7	7.8

Izvor slike: ECB

Komponente inflacije u europodručju

Overall and breakdown of HICP by components

October 2023, Euro area

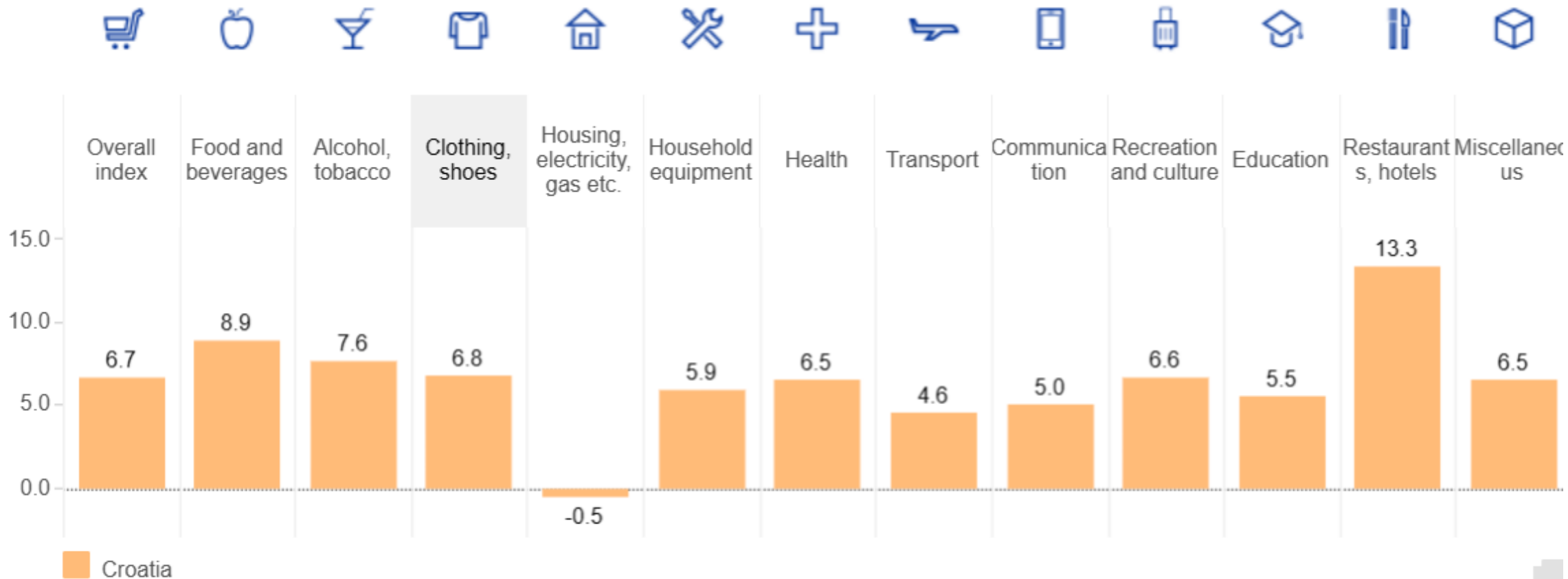

Izvor slike: ECB

Komponente inflacije u Hrvatskoj

Overall and breakdown of HICP by components

October 2023, Croatia

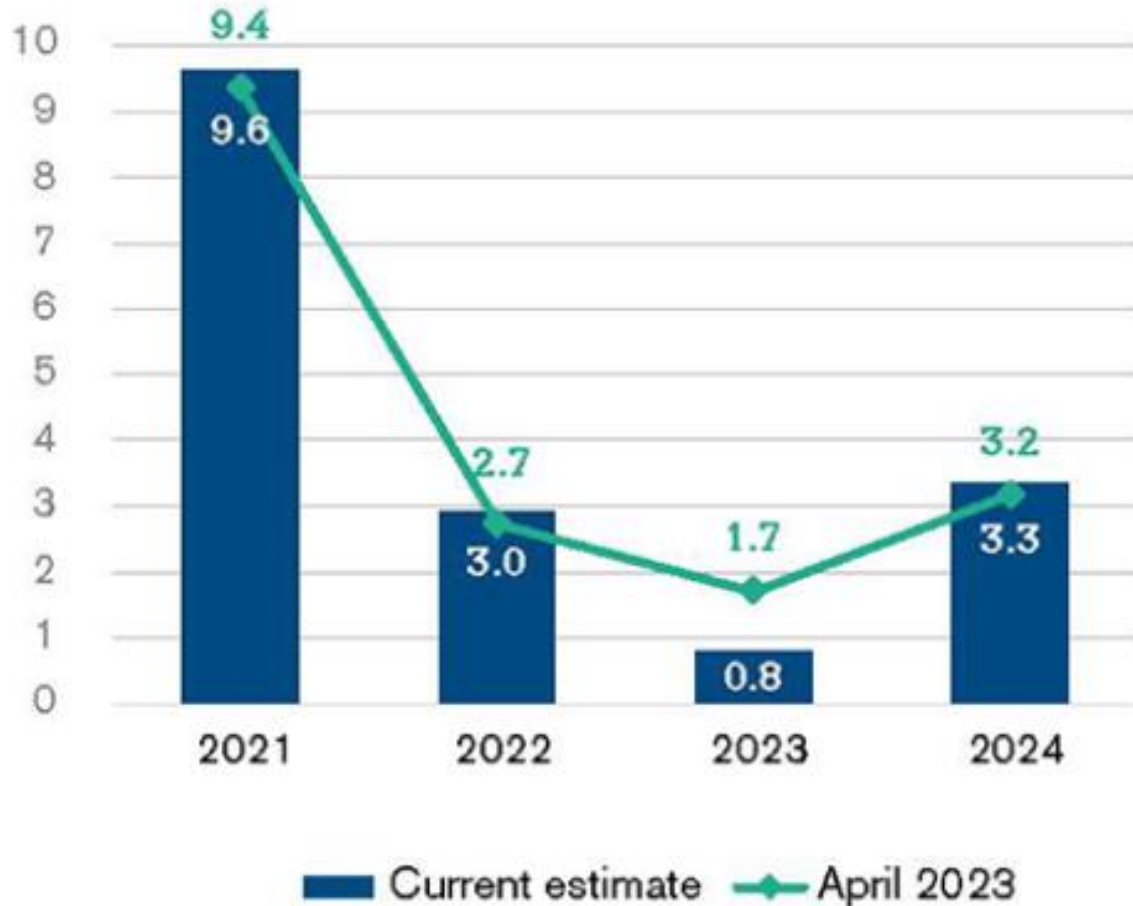
Izvor slike: ECB

Svjetska trgovina

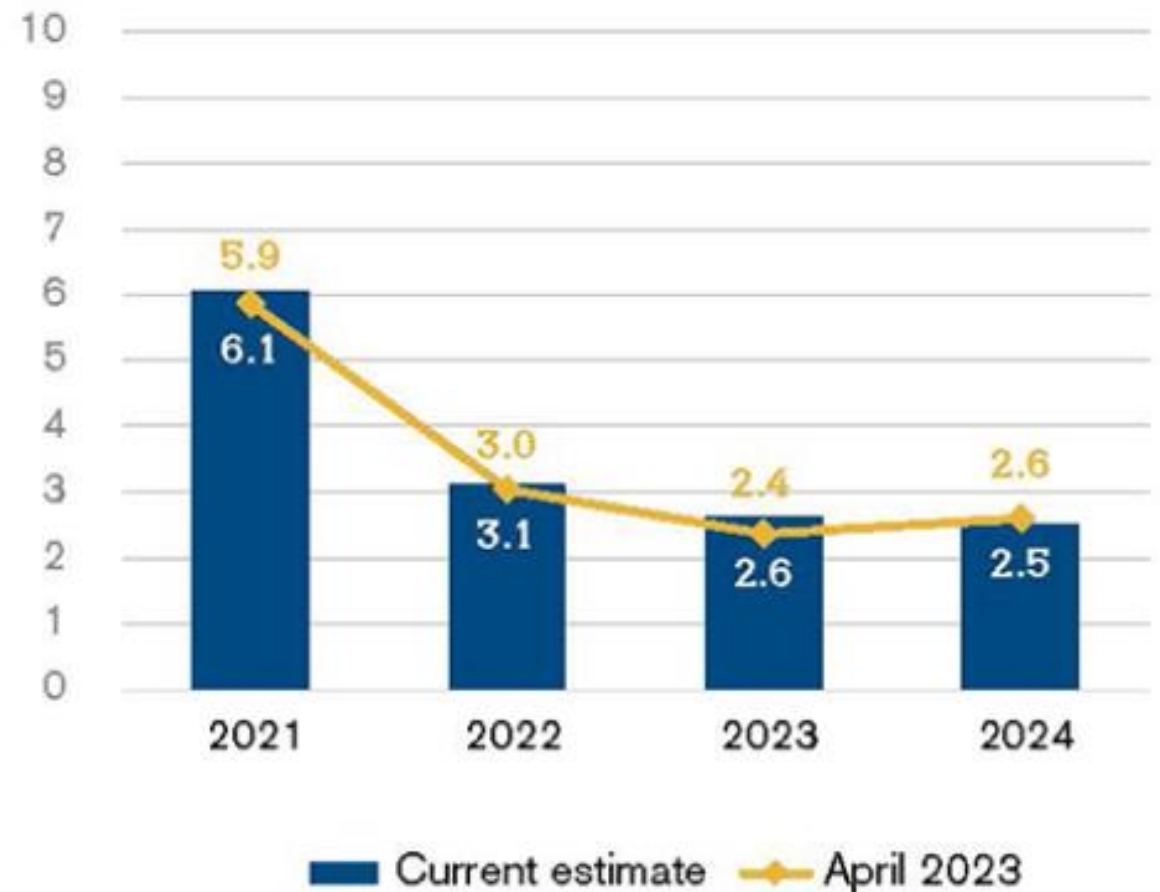
- Nakon zabilježenog rasta svjetske trgovine od 5,1% u 2022., za **2023. procjenjuje se rast od svega 0,9%** (podaci i projekcije MMF-a)
- Za 2024. se očekuje **rast svjetske trgovine 3,5% (u usporedbi s prosječnim rastom 4,9% u razdoblju 2000.-2019.)**
- **Svjetska trgovina je 2023. bilježila znatno sporiji rast** (procjena 0,9%) **u usporedbi s rastom svjetskog BDP-a** (procjena 3%)
- Dijelom su tome pridonjeli aprecijacija američkog dolara (valute ispostavljenih računa), slabiji rast potražnje zbog restriktivnijih monetarnih uvjeta i skupljeg financiranja te učinci rast cijena sirovina zabilježen 2022. uz njihovo postupno smanjivanje tijekom 2023., ali uvelike i **različiti oblici protekcionizma**
- **Fragmentacija svjetske trgovine zbog geopolitičkih napetosti te sužavanje opskrbnih lanaca (near-shoring, like-minded trading)**
- Tijekom 2022. različite zemlje su uvele oko 3.000 novih restrikcija nameđunarodne trgovine u usporedbi s novouvedenih 1.000 u 2019.

Divergentna kretanja svjetske robne razmjene i svjetskog BDP-a u 2023. su više nego očita

Merchandise trade volume growth

Real GDP growth at market exchange rates

Godišnje stope rasta BDP-a

Revidirani podaci

Europodručje

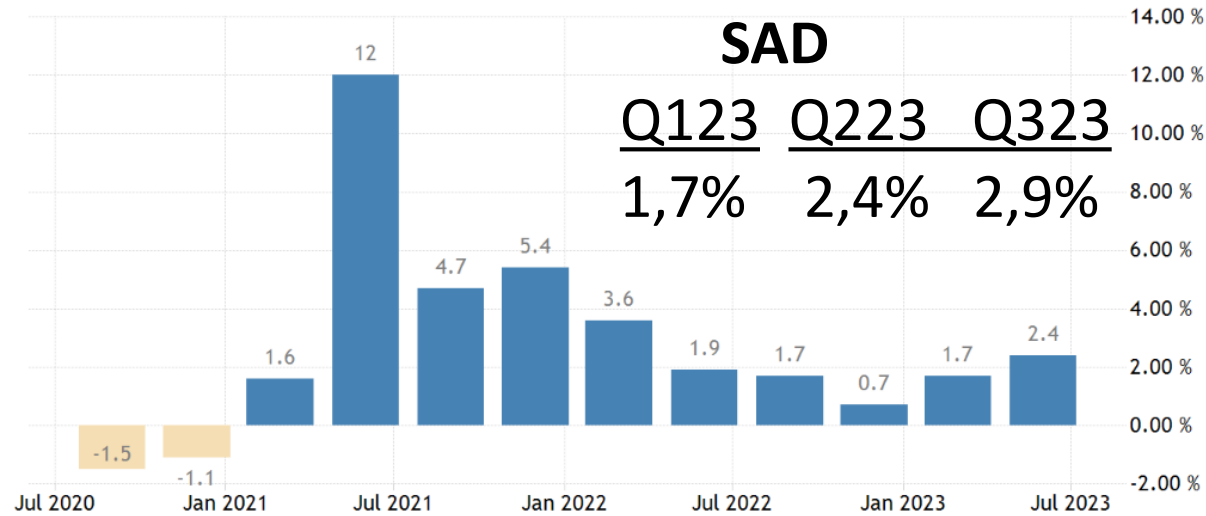
1,2% 0,5% 0,1%

Njemačka

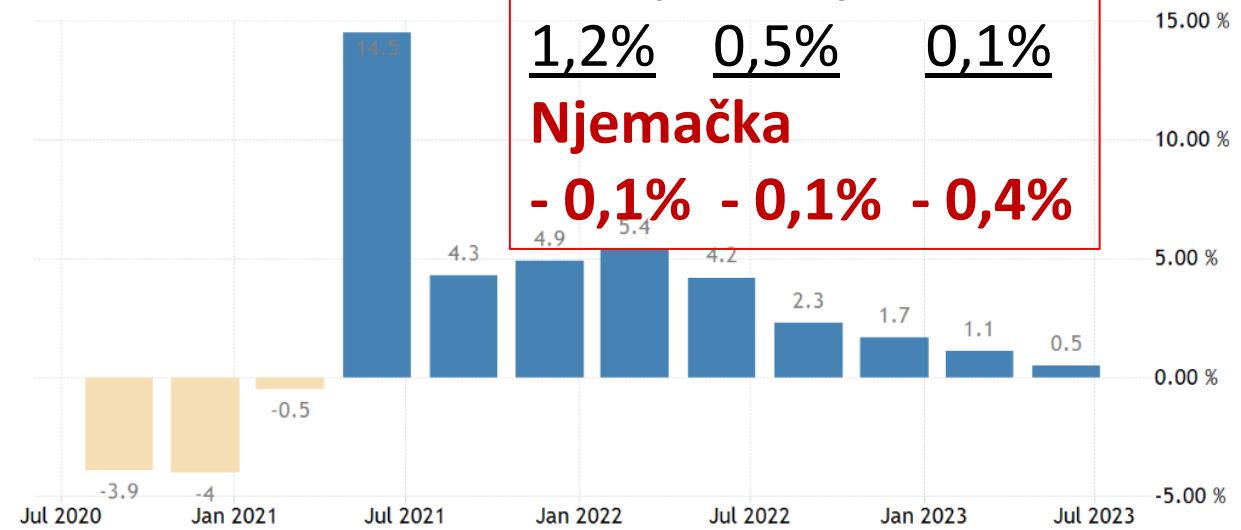
- 0,1% **- 0,1%** **- 0,4%**

SAD

Q123 Q223 Q323
1,7% 2,4% 2,9%

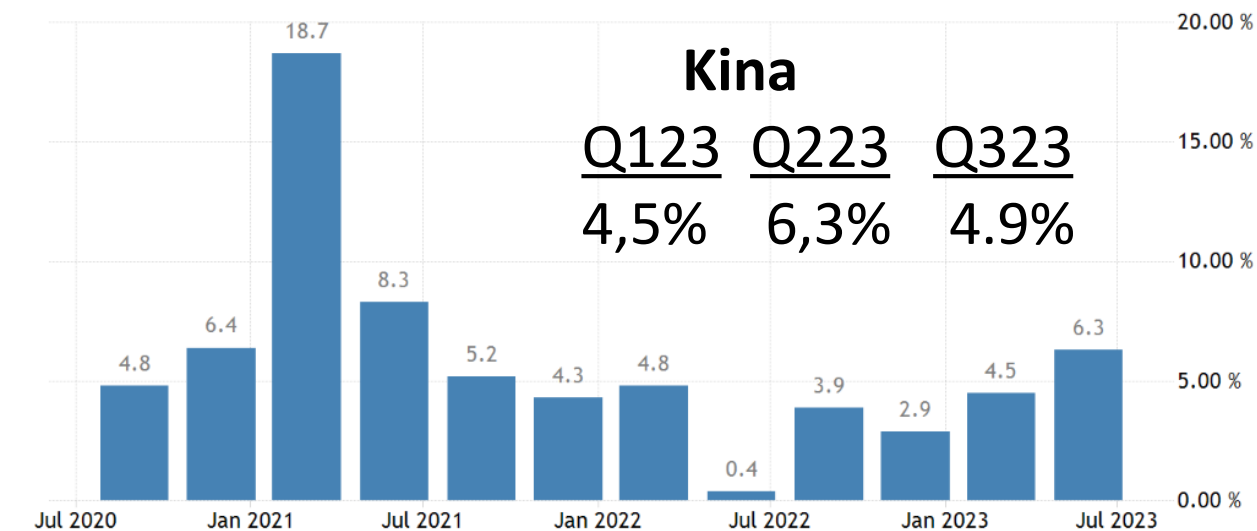
TRADINGECONOMICS.COM | U.S. BUREAU OF ECONOMIC ANALYSIS

TRADINGECONOMICS.COM | EUROSTAT

Kina

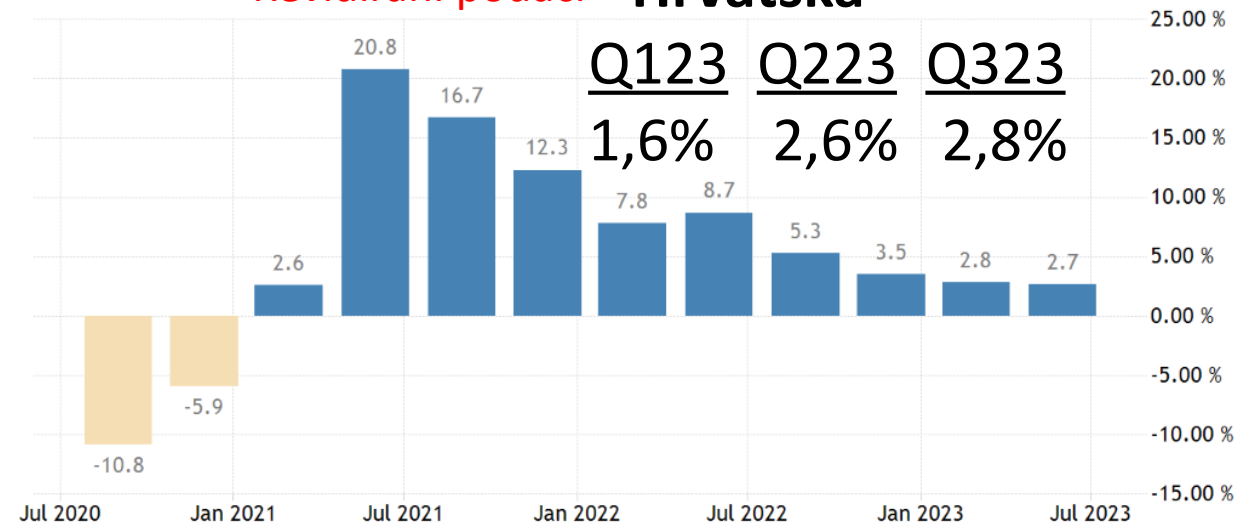
Q123 Q223 Q323
4,5% 6,3% 4,9%

TRADINGECONOMICS.COM | NATIONAL BUREAU OF STATISTICS OF CHINA

Revidirani podaci Hrvatska

Q123 Q223 Q323
1,6% 2,6% 2,8%

TRADINGECONOMICS.COM | CROATIAN BUREAU OF STATISTICS

Growth rates of GDP in volume
(based on seasonally adjusted* data)

Izvor: Eurostat

	Percentage change compared with the previous quarter				Percentage change compared with the same quarter of the previous year			
	2022Q4	2023Q1	2023Q2	2023Q3	2022Q4	2023Q1	2023Q2	2023Q3
Euro area 20	0.0	0.0	0.2	-0.1	1.8	1.2	0.5	0.1
EU	-0.1	0.1	0.0	0.0	1.7	1.1	0.4	0.1
Belgium	0.2	0.4	0.3	0.5	1.4	1.7	1.3	1.5
Bulgaria	0.6	0.3	0.4	0.4	2.7	2.4	2.0	1.7
Czechia	-0.4	0.1	0.0	-0.3	0.1	-0.4	-0.6	-0.6
Denmark	0.6	0.8	-0.3	-0.3	0.4	2.3	0.9	0.8
Germany	-0.4	0.0	0.1	-0.1	0.8	-0.2	0.1	-0.4
Estonia	-1.4	-0.7	-0.2	-0.2	-3.2	-3.8	-3.0	-2.5
Ireland	-0.9	-2.6	0.5	-1.8	10.8	1.0	-0.7	-4.7
Greece	1.2	0.0	1.3	:	4.8	2.0	2.7	:
Spain	0.5	0.6	0.4	0.3	3.8	4.1	2.0	1.8
France	0.0	0.1	0.6	0.1	0.8	1.0	1.1	0.7
Croatia	0.3	0.9	1.6	:	3.3	1.6	2.3	:
Italy	-0.2	0.6	-0.4	0.0	1.6	2.1	0.3	0.0
Cyprus	0.5	1.0	-0.4	1.1	2.8	3.2	2.2	2.2

Growth rates of GDP in volume
(based on seasonally adjusted* data)

Izvor: Eurostat

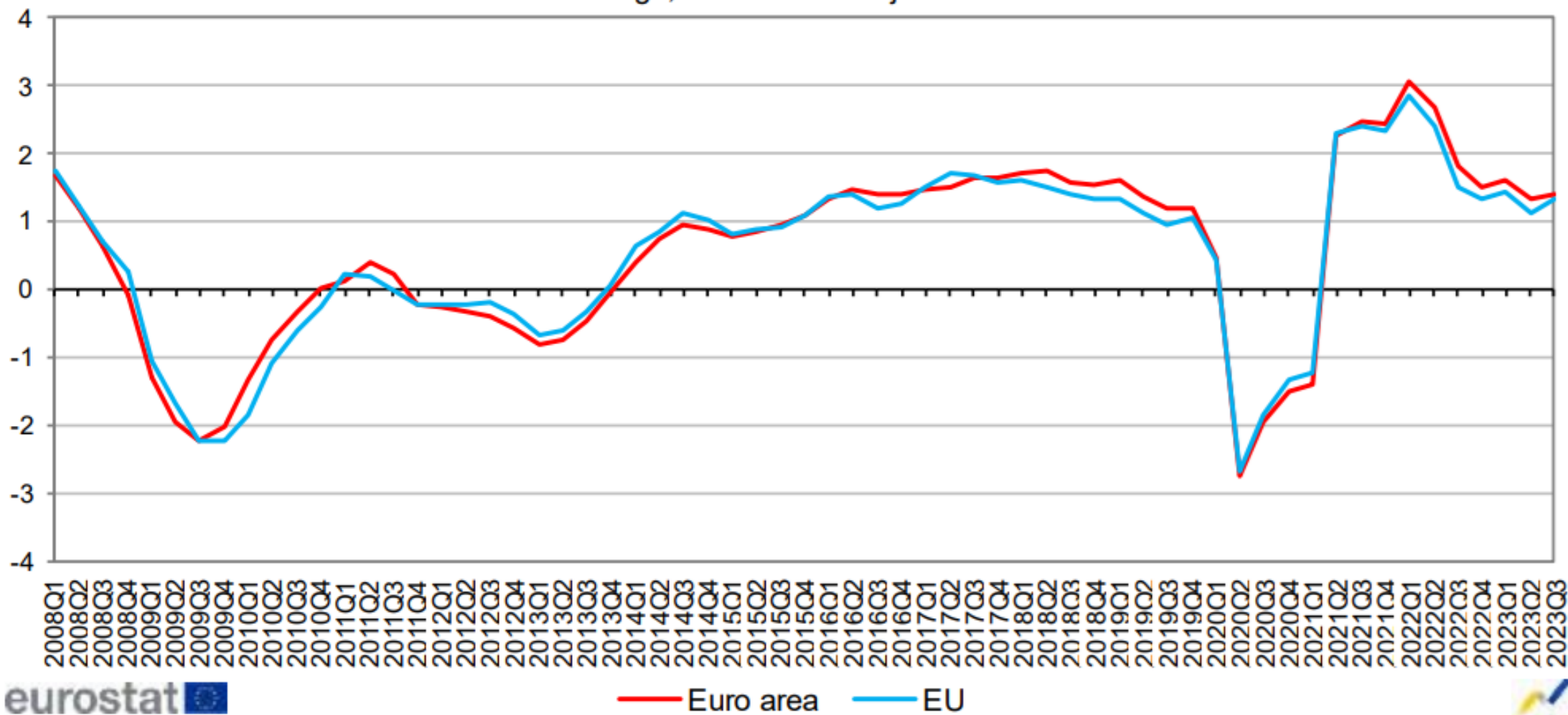
	Percentage change compared with the previous quarter				Percentage change compared with the same quarter of the previous year			
	2022Q4	2023Q1	2023Q2	2023Q3	2022Q4	2023Q1	2023Q2	2023Q3
Latvia	0.7	-0.4	-0.3	0.6	1.6	-0.4	-0.8	0.6
Lithuania	-0.5	-1.9	2.4	-0.1	0.1	-2.3	0.7	0.0
Luxembourg	-2.1	0.6	-0.1	:	-2.3	-1.7	-1.7	:
Hungary	-0.8	-0.2	0.0	0.9	0.5	-1.1	-2.2	-0.3
Malta	1.6	0.6	1.1	:	5.3	5.0	3.9	:
Netherlands**	0.7	-0.5	-0.4	-0.2	3.2	1.7	-0.2	-0.5
Austria	0.0	0.1	-0.8	-0.6	2.2	1.6	-1.1	-1.2
Poland	-2.3	1.1	0.3	1.4	0.8	-1.4	-0.3	0.5
Portugal	0.5	1.5	0.1	-0.2	3.4	2.5	2.6	1.9
Romania	1.1	-0.7	1.3	0.4	5.0	1.1	2.6	2.1
Slovenia	0.6	0.2	1.0	-0.2	1.0	1.1	1.7	1.6
Slovakia	0.2	0.2	0.4	0.2	1.0	0.8	1.2	1.1
Finland**	-0.6	0.3	0.6	-0.9	-0.4	0.1	-0.3	-1.0
Sweden**	-0.8	0.4	-0.9	0.0	-0.4	1.0	-1.0	-1.2

Growth rates of GDP in volume
(based on seasonally adjusted* data)

	Percentage change compared with the previous quarter				Percentage change compared with the same quarter of the previous year			
	2022Q4	2023Q1	2023Q2	2023Q3	2022Q4	2023Q1	2023Q2	2023Q3
Iceland***	2.7	1.6	2.2	:	5.1	6.0	4.2	:
Norway	-0.1	0.3	0.0	:	1.7	2.7	1.5	:
Switzerland	0.0	0.3	0.0	:	1.2	1.4	0.6	:
United States	0.6	0.6	0.5	1.2	0.7	1.7	2.4	2.9

Izvor: Eurostat

Growth of employment in persons over the same quarter of the previous year % change, based on unadjusted data

eurostat

— Euro area — EU

Izvor: Eurostat

BRUTO DODANA VRIJEDNOST, REALNE STOPE RASTA, ODNOS PREMA ISTOM TROMJESEČJU PRETHODNE GODINE	2022.		2023.		
	VII. – IX.	X. – XII.	I. – III.	IV. – VI.	VII. – IX.
HRVATSKA					
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	-1,4	-5,4	-1,0	-6,1	7,2
B, C, D, E Prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje te ostale industrije	2,5	-4,8	-1,4	-1,3	-5,8
C Prerađivačka industrija	2,4	-4,0	-2,6	-2,3	-4,3
F Građevinarstvo	2,0	3,3	4,0	0,9	4,8
G, H, I Trgovina, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane	8,2	6,4	0,0	-1,2	1,7
J Informacije i komunikacije	15,3	16,3	4,9	4,6	3,5
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	-1,2	-1,2	11,8	18,2	7,0
L Poslovanje nekretninama	7,1	2,2	4,9	3,1	3,6
M, N Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	10,6	11,0	11,1	12,0	5,9
O, P, Q Javna uprava i obrana, obrazov., djelatnosti zdravst. zaštite i soc. skrbi	12,0	10,5	3,9	2,8	0,9
R, S, T, U Ostale uslužne djelatnosti	13,4	16,7	2,3	-2,7	-3,7
BDV Bruto dodana vrijednost	7,2	5,2	2,8	2,1	1,7

Izvor podataka: DZS

**BRUTO DOMAĆI PROIZVOD PREMA
RASHODNOJ METODI, REALNE STOPE
RASTA, ODNOS PREMA ISTOM
TROMJESEČJU PRETHODNE GODINE**

HRVATSKA

	2022.		2023.		
	VII. - IX.	X. - XII.	I. - III.	IV. - VI.	VII. - IX.
Konačna potrošnja	5,7	4,2	2,2	3,4	2,7
Kućanstva	6,9	3,3	1,9	2,1	3,0
NPUSK	7,8	9,9	3,5	3,7	-6,1
Država	2,5	5,9	2,6	6,8	2,1
Bruto investicije u fiksni kapital	-0,8	-1,7	0,7	4,2	6,1
Izvoz roba i usluga	24,1	18,8	9,8	-0,7	-8,5
Robe (fob)	38,7	16,3	3,2	-9,3	-20,4
Usluge	19,0	21,4	21,0	9,2	-0,5
Uvoz roba i usluga	31,7	17,7	0,7	-1,6	-12,1
Robe (fob)	34,6	18,3	-0,2	-4,3	-14,8
Usluge	16,6	15,4	6,6	16,4	5,9
Bruto domaći proizvod	5,5	3,2	1,6	2,6	2,8

Sezonski prilagođeni BDP, real.

- prema prethodnom razdoblju

- prema istom razdoblju prethodne godine

-0,4	0,3	0,9	1,5	0,3
-------------	------------	------------	------------	------------

5,8	3,3	1,6	2,2	3,0
-----	-----	-----	-----	-----

HRVATSKA

	Potrošnja kućanstva u % BDP-a	Potrošnja države u % BDP-a	Bruto investicije u % BDP-a
2019.			
Q1	63,2%	23,7%	33,1%
Q2	57,7%	22,5%	24,6%
Q3	46,7%	18,5%	9,1%
Q4	62,2%	23,1%	24,8%
2022.			
Q1	63,1%	23,0%	39,0%
Q2	59,8%	21,0%	29,3%
Q3	51,7%	17,3%	11,8%
Q4	61,9%	24,4%	29,6%
2023.			
Q1	62,3%	22,3%	35,3%
Q2	59,0%	21,5%	26,6%
Q3	51,1%	17,6%	8,7%

- BDP i komponente u tekućim cijenama

Izvor korištenih podataka: DZS

HRVATSKA

	Izvoz roba u % BDP-a	Izvoz usluga u % BDP-a	Uvoz roba u % BDP-a	Uvoz roba u % BDP-a
2019.				
Q1	25,4%	12,3%	47,2%	10,4%
Q2	22,6%	26,0%	44,5%	9,0%
Q3	20,8%	48,6%	35,6%	8,1%
Q4	23,8%	17,2%	41,7%	9,4%
2022.				
Q1	29,9%	13,0%	59,5%	8,4%
Q2	30,6%	25,4%	57,8%	8,2%
Q3	29,1%	51,9%	53,9%	7,9%
Q4	31,4%	19,3%	57,1%	9,5%
2023.				
Q1	29,5%	15,5%	56,5%	8,4%
Q2	24,9%	26,9%	50,0%	9,0%
Q3	20,9%	49,9%	40,2%	8,0%

- BDP i komponente u tekućim cijenama

Izvor korištenih podataka: DZS

IZVOZ I UVOZ ROBA PO SEKTORIMA SMTK

HRVATSKA

tis. eura

	Izvoz			Uvoz			Razlika (izvoz - uvoz)	
	I. – VIII. 2022.	I. – VIII. 2023.	indeksi <u>I. – VIII. 2023.</u> I. – VIII. 2022.	I. – VIII. 2022.	I. – VIII. 2023.	indeksi <u>I. – VIII. 2023.</u> I. – VIII. 2022.	I. – VIII. 2022.	I. – VIII. 2023.
Ukupno	15.183.175	15.002.872	98,8	27.307.961	26.468.524	96,9	-	-
Hrana i žive životinje	1.710.391	1.827.274	106,8	2.527.663	3.061.555	121,1	-817.272	-1.234.281
Pića i duhan	267.174	356.379	133,4	384.332	436.671	113,6	-117.158	-80.292
Sirove materije, osim goriva	1.181.697	962.561	81,5	569.100	472.751	83,1	612.597	489.810
Mineralna goriva i maziva	2.636.676	1.791.662	68,0	6.822.444	4.562.084	66,9	-4.185.768	-2.770.422
Životinjska i biljna ulja i masti	106.009	62.026	58,5	157.178	123.553	78,6	-51.169	-61.527
Kemijski proizvodi	1.690.033	1.710.830	101,2	3.437.308	3.431.362	99,8	-1.747.275	-1.720.532
Proizvodi svrstani prema materijalu	2.592.861	2.523.185	97,3	4.484.130	4.181.483	93,3	-1.891.269	-1.658.298
Strojevi i prijevozna sredstva	3.051.374	3.757.871	123,2	5.781.336	6.797.895	117,6	-2.729.962	-3.040.024
Razni gotovi proizvodi	1.809.788	1.936.424	107,0	2.954.474	3.280.211	111,0	-1.144.686	-1.343.787
Proizvodi i transakcije, d. n.	97.721	43.672	44,7	188.439	119.325	63,3	-90.718	-75.653
Neraspoređeno	39.450	30.989	78,6	1.557	1.634	104,9	37.893	29.355

Izvor korištenih podataka: DZS

**PROMET INDUSTRIJE – IZVORNI (NEPRILAGOĐENI) INDEKSI
UKUPNO I PREMA GIG-u 2009. U RUJNU 2023.**

	Struktura	<u>IX. 2023.</u> Ø 2022.	<u>IX. 2023.</u> IX. 2022.	<u>I. – IX. 2023.</u> I. – IX. 2022.
Ukupno industrija	100,00	112,3	99,2	102,7
Prema GIG-u 2009.				
AI Intermedijarni proizvodi	36,94	106,3	96,8	100,7
AE Energija	9,97	130,4	75,8	60,8
BB Kapitalni proizvodi	17,81	114,3	110,3	115,0
CD Trajni proizvodi za široku potrošnju	3,07	99,3	107,0	99,4
CN Netrajni proizvodi za široku potrošnju	33,16	114,1	104,4	109,6
Prema tržištima				
Prodaja na domaće tržište	59,58	111,8	99,9	104,8
Prodaja na nedomaće tržište	40,42	113,0	98,3	99,6

Izvor podataka: DZS

**PROMET INDUSTRIJE – GODIŠNJE STOPE PROMJENA
IZRAČUNANE IZ KALENDARSKI PRILAGOĐENIH INDEKSA**

	<u>IV. 2023.</u> IV. 2022.	<u>V. 2023.</u> V. 2022.	<u>VI. 2023.</u> VI. 2022.	<u>VII. 2023.</u> VII. 2022.	<u>VIII. 2023.</u> VIII. 2022.	<u>IX. 2023.</u> IX. 2022.	<u>I. – IX. 2023.</u> I. – IX. 2022.
Ukupno industrija	1,4	0,3	1,9	-1,8	-2,7	1,2	3,1
Prema GIG-u 2009.							
AI Intermedijarni proizvodi	-4,3	-2,4	3,8	-1,4	-4,9	-2,2	0,8
AE Energija	-70,8	-67,7	-43,9	-40,9	-34,3	-24,2	-39,2
BB Kapitalni proizvodi	12,4	11,9	35,4	14,1	10,7	13,4	15,0
CD Trajni proizvodi za široku potrošnju	-0,9	-6,2	-9,3	-25,1	1,9	8,9	-0,5
CN Netrajni proizvodi za široku potrošnju	7,2	11,7	8,5	1,7	9,8	5,5	9,7
Prema tržištima							
Prodaja na domaće tržište	4,4	3,8	11,0	-1,6	-1,0	1,5	5,1
Prodaja na nedomaće tržište	-5,8	-6,9	-6,6	-6,0	-4,0	0,0	-0,4

Izvor podataka: DZS

**INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA – IZVORNI INDEKSI OBUJMA,
UKUPNO, PREMA GIG-u 2009. TE PODRUČJIMA I ODJELJCIMA
NKD-a 2007. U RUJNU 2023.**

	Struktura	<u>IX. 2023.</u> Ø 2022.	<u>IX. 2023.</u> IX. 2022.	<u>I. – IX. 2023.</u> I. – IX. 2022.
Ukupno industrija	100,00	103,4	100,2	99,3
Prema GIG-u 2009.				
AI Intermedijarni proizvodi	32,57	103,2	97,2	95,6
AE Energija	18,80	95,8	101,5	98,3
BB Kapitalni proizvodi	14,13	108,6	104,4	107,3
CD Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,49	80,6	75,1	88,8
CN Netrajni proizvodi za široku potrošnju	32,01	107,7	103,4	100,8

Izvor podataka: DZS

**INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA – GODIŠNJE STOPE PROMJENA
IZRAČUNANE IZ KALENDARSKI PRILAGOĐENIH INDEKSA U
RUJNU 2023.**

	<u>IV. 2023.</u> IV. 2022.	<u>V. 2023.</u> V. 2022.	<u>VI. 2023.</u> VI. 2022.	<u>VII. 2023.</u> VII. 2022.	<u>VIII.</u> <u>2023.</u> VIII. 2022.	<u>IX. 2023.</u> IX. 2022.	<u>I. – IX. 2023.</u> I. – IX. 2022.
Ukupno industrija	-3,4	1,2	2,2	-0,6	-2,4	1,6	-0,7
Prema GIG-u 2009.							
AI Intermedijarni proizvodi	-8,3	-2,1	-2,8	0,6	-1,8	-1,8	-4,5
AE Energija	-1,8	5,9	-1,6	-6,0	-3,0	1,4	-1,7
BB Kapitalni proizvodi	1,2	4,9	16,4	8,6	-6,9	6,9	7,4
CD Trajni proizvodi za široku potrošnju	-15,8	-13,0	-6,8	-5,2	-11,3	-23,2	-10,7
CN Netrajni proizvodi za široku potrošnju	1,4	2,9	4,2	-3,7	-3,6	4,8	0,8

Izvor podataka: DZS

Hvala na pozornosti